

Regula honestatis moralis seu tractatus theologicus tripartitus de regula moraliter agendi

In Duos Item Libros Dividitur: In priori potissima fundamenta, & principia moderni Probabilismi intrinseca exactè, & accuratè examinata multipliciter evertuntur, & non esse verè principia, ... In posteriori verò eundem cum modernis Decretis Pontificiis multiplici argumento ... ubi multa de ultimi ...

Camargo, Ignacio de

[S.l.], 1702

Articulus III. Ex Fidei Catholicæ dogmate, rationis quoque lumine evidenti, quo docemur, teneri nos voluntatem, & legem Dei seriò, ac diligenter inquirere, ut nostras illi conformemus actiones, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94767](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94767)

Secundò: illud iudicium, si possibile esset, non fore prudens, & rationale, sed verè imprudens, ac temerarium, ibidem demonstratum est ad finem articuli ultimi.

Tertiò præterea: quidquid de his sit, operans (ut nunc ponimus cum Reflexistis) non iudicat iudicio directo, opus, de quo deliberat, honestum esse, nec aliorum virorum prudentum, ac doctorum iudicium sequitur, ut regulam formalem, aut remotam, aut proximam, per quam, scilicet ipsis assentiat; sed ut regulam tantum objectivam, censens nimium ipse, viros illos prudentes sic iudicasse, ceterum vel esse deceptos, vel saltem esse verosimiliter, quod re ipsa decepti sint. An non est hæc hypothesis, quam vertimus? Quid ergo aliò importunè distrahimur?

Tum verò luce clariùs apparet, nullum prorsus esse discrimen, nisi penitus materiale. Porro, qui utitur opinione probabili in sensu Probabilistarum, regulam sequitur objectivam penitus apud ipsum absolutam à consensu cum prima regula, quippe prorsus indifferentem ad legem prohibentem, aut approbantem, vel fortassis ad illam magis determinatam, si opinio scilicet fuerit minus probabilis. Ergo non magis iudicat, se agere conformiter ad legem Dei, quam Petrus utens forte numismatis: ergo non magis quærit divinam legem: ergo non minus temerè contemnit ipsam. Certè omne discrimen excogitabile perinde est materiale, ac importunum, ac sit in regulis purè materialibus, quod altera sit lignea, altera aurea.

Verum hæc, quamvis adeò sint evidentia, quò magis adhuc, ac magis illustrentur, argumentum nostrum potissimum paulò aliter exponamus: fortassis clariùs, atque simpliciùs, atque adeò opportuniùs, ut, vel à minus doctis (quod optaremus) ipsius vis faciliùs percipiatur.

ARTICULUS III.

Ex fidei Catholica dogmate, rationis quoque lumine evidenti, quo docemur, teneri nos voluntatem, & legem Dei serìo, ac diligenter inquirere, ut nostras illi conformemus actiones, iterum demonstratur falsitas benignæ sententiæ.

23. **I**D esse fidei dogma præcipuum, atque nobilissimum, immò dogmatum omnium, quæ morum doctrinam concernunt, veluti animam, & spiritum, indeque universale, ac maximè attendendum totius honestatis moralis fundamentum, atque principium, nemo Catholicus inficietur. Utique leges omnes, atque præcepta, sive humana, sive divina, nisi communi dogmate isto animarentur, ac firmarentur, forent, velut cadavera absque ullo spiritu, aut vira, & (sicut alio sensu agebat Apostolus de præceptis antiquis ceremonialibus) *infirma, & egena elementa*. Quid porro convenientiæ, vel utilitatis haberet, Deum, & per se ipsum, & per Superiores humanos aliquid nobis prohibere, aut præcipere, nisi aliunde districtè generaliter imperaret omnia præcepta sua diligenter inquirere, & fideliter adimplere?

Ad Galat.
4.

§. I.

Ostenditur præfatum principium esse fidem, & rationem certum.

24. **I**Deò hanc veritatem tanti momenti, & scitu perquam dignissimam, non semel Deus, aut suboscure, sed sæpissimè, ac signatissimè in Scripturis utriusque paginæ nobis ingeminat, ac commendat: *Non facietis . . . singuli, quod sibi rectum videtur: & rursus: Quod præcipio tibi, hoc tantum facito Domine: nec addas quidquam, nec minuas. Non sequantur cogitationes suas; sed me-*

Deut. 12.

Num. 15.

Deut. 5. *memores preceptorum Dei faciant ea.*
 Deut. 5. *Facite, quod precepit Dominus Deus*
 Deut. 5. *vester: non declinabitis, neque ad*
 Deut. 5. *dexteram, neque ad sinistram. Hodie*
 Eccle. 6. *Dominus Deus tuus precepit tibi, ut*
 Eccle. 6. *facias mandata hæc, atque iudicia, ut*
 Eccle. 6. *custodias, & impleas ex toto corde tuo,*
 Ezech. 20. *& ex tota anima tua. Cogitatum tuum*
 Psal. 118. *habe in preceptis Dei, & in mandatis*
 Eccle. 12. *illius maxime assiduus esto. In præ-*
 Eccle. 12. *ceptis meis ambulate. Tu mandasti*
 Prov. 7. *mandata tua custodiri nimis. Deum*
 Prov. 7. *time, & mandata ejus observa: hoc est*
 Prov. 7. *enim omnis homo. Fili serva mandata*
 Math. 19. *mea, & vives: & legem meam quasi*
 Math. 23. *pupillam oculi tui: liga eam in digitis*
 Ad Eph. 5. *tuis, & scribe illam in tabulis cordis*
 Ad Eph. 5. *tui. Si vis ad vitam ingredi, serva*
 1. Ad The- *mandata. Docentes eos servare omnia,*
 5. *quacumque mandavi vobis. Nolite*
 1. Ad The- *fieri imprudentes, sed intelligentes,*
 5. *quæ sit voluntas Dei. Omnia autem*
 1. Ad The- *probate: quod bonum est, tenete. Ab*
 5. *omni specie mala abstinete vos.*

25. Sed, ne diutius moremur in re notissima, sufficit, si vel unicuique citatus Psalmus 118. quem quotidie in Officio legimus, attentamente, & oculis percurratur, ut manifestum sit, quam indefesso studio, quantâ diligentia, ac labore incumbere omnes debeamus in procurandam divinarum legum cognitionem, & obedientiam; vix etenim in omnibus, ac singulis ejus versiculis (qui pauciores non sunt septuaginta sex supra centum), vix, inquam, aliud sonat divinus Psalter, quam discere, cognoscere, intelligere, scire, meditari, perspicere, scrutari, custodire, considerare, non oblivisci, exquirere, diligere, in corde abscondere, servare, concupiscere, desiderare legem, vias, præcepta, testimonia, mandata, justificationes, semitas, disciplinam, veritatem, iudicia, voluntatem, verba, sermones, æquitatem, iustitiam, eloquia Dei. Quorum omnium verborum tanta, tamque mirabili, atque pulcherrima varietate, ac dulcedine, quid agit spiritus Sanctus, nisi ingratis cordibus hominum divina

suæ voluntatis, ac legis, notitiam, desiderium, & amorem, & nostræ pariter obligationis memoriam, nunquam abolendam inferere?

26. Eandem insuper veritatem, ex severissimis comminationibus, atrocissimisque suppliciis, nec non ex promissionibus, & præmiis innarrabilibus, quibus Deus movet, & urget ad observantiam suarum legum, & quibus plena Scriptura est, manifestè nobis ostendit.

27. Nec fide tantum constat hæc veritas, verum ratione etiam evidenter est demonstrabilis, immò, & ipso rationis lumine nota, quâdamque naturali cõceptione mortalium omnium mentibus insita.

Nam quis aliquando adeò rudis, ac barbarus inventus est, qui Numen, quod adorat, (qualecumque illud sit) non concipiat, ut aliquid potentissimum, excellentissimum, optimum, ac supremum? Cum ille unus (ait Augustinus) cogitatur Deorum Deus, ab his etiam, qui alios, & suspicantur, & vocant, & colunt Deos, sive in Cælo, sive in terra, ita cogitatur, ut aliquid, quo nihil melius sit, atque sublimius, illa cogitatio conetur attingere. Pergit deinde ostendere varias, atque stultissimas hominum opiniones de Deorum natura, & qualitate, ortas esse ex diversa uniuscujusque affectione, atque bonorum existimatione: post quæ tandem concludit sic, Omnes tamen pro excellentia Dei certatim dimicant, nec quisquam inveniri potest, qui hoc credat esse, quo melius aliquid est.

Atqui Deum ita concipere, est concipere ipsum, ut summè reverendum, timendum ab hominibus, & amandum; cui proinde, vel in re minima, displicendum minimè sit, sed ipsius potiùs voluntas in omnibus summè attendenda, omnesque ejusdem leges, ac directiones summo studio quarendæ, & observandæ. Evidens ergo est, & rationis lumine notum teneri nos in omnibus voluntatem, & legem Dei diligenter sem-

Aug. li. 1.
de Doctr.
Christia. 6.
7.

semper inquirere, & fideliter adimplere. Patet ergo, dogma præfixum, esse non modò fide divina certum, sed ipso etiam lumine naturali evidens, & notissimum apud omnes.

28. At dicat aliquis, frustrà nos tempus terere in ea veritate, vel ostendenda, vel inculcanda, de qua nemo ambigere potest, immò vix potest aliquis oblivisci. Sed qui sic sentiat, peregrinus sit, in nostra, quam versamus, controversia. Constabit illi ex Operis decursu (si nobiscum progredi velit), non esse aliquid ita necessarium. Interim, mihi crede, si hæc notissima veritas ab hominum memoria non longè abiret, vel, si mediocriter attenderetur, nemo Probabilissimo fidem præberet. Quod nisi luce ipsa lucidius fecerimus, licet tibi, ut inutilem, laborem nostrum irridere, & contemnere.

§. II.

Conficitur demonstratio nostra contra modernum Probabilissimum.

29. **N**emo operatur licitè, aut honestè, nisi qui, quandoque vult operari, diligenter, seriò, & ex animo inquirat voluntatem, & legem Dei, ut suam illi conformet actionem. At quisquis utitur opinione negante legis obligationem, & suæ libertati favente, quam ipsemet agnoscit æquè tantum, aut etiam minùs probabilem, non inquirat seriò, & ex animo voluntatem, & legem Dei, nec eidem intendit operationem suam conformare. Ergo nec licitè, nec honestè operatur: ergo violat formaliter legem Dei, adeòque formaliter peccat. Utrique consequentia est evidens. Major constat ex præfixo principio.

30. Minor ex dictis facilè demonstratur, aut potius multipliciter explicatur. Quisquis in ordine ad aliquem finem eligit medium, quod ipsemet agnoscit esse prorsus ineptum ad talis finis cōsecutionem,

is profectò non quærit seriò, & ex animo finem illum, sed magis, vel irridet, vel cōtemnit. Quis id non videat? Ita verò se habet qui in hypothese nostra utitur opinione minùs sibi probabili; etenim ejusmodi opinio potius habet avertere operantem à voluntate Dei, quàm ad ipsam illum perducere, cum sit verosimilius, quòd talem opinionem sequendo transgrediatur re ipsa legem Dei, idque cognoscat operans ipse: medium autem hujusmodi, ineptum medium est apud ipsum ad assequendam voluntatem divinam: quin non ineptum modò, sed, & repugnans, & oppositum tali fini, ut ex ipsis terminis patet. Ergo, qui talem opinionem amplectitur non quærit seriò voluntatem Dei, sed magis illam fugit, atque voluntariò contemnit.

31. Explicatur ulteriùs, & confirmatur ex subiecta hypothese. Titius laborans morbo quodam ignoto, cujus subito insultu corripitur, nec leviter torqueri, absque aliquò tamen vitæ discrimine, magno pretio, & labore comparavit ex quodam celeberrimo Medico duas valde præciosas, nec minus efficaces medicinas, quarum altera, scilicet pro morbo illo præsentaneum remediù est, altera non pro illo, sed pro alio morbo diverso, qui fortassè Titio imminebat, & in quem præsens morbus mutandus timebatur. Admonuit autem Medicus Titium, ac seriò protestatus est, ne fortè per errorem consueto suo morbo correptus postremam medicinam sumeret aliquando, alioqui sine mora infallibiliter periturus. Titius utranque simul coram multis aliis domesticis fidei famulo servandam tradit, & medicus discedit ab illo.

Eàdem Titius nocte consueto suo morbo corripitur, & medicinà, seu potionem suam, instanter sibi postulat afferri. Utranque famulus protinus offert, singulas singulis manibus tenens, ingenuè tamen domino fassus, se certò non scire, utra ex il-

illis sit potio salutaris, utra verò lethifera; se tamen credere, sinistram esse noxiam, & dexteram esse sumendam. Id ipsum alii denuò advenientes ex domesticis contestantur, quamvis alii non desint, qui oppositum affirmant. Hæret Titius perplexus, & formidat, ne dum doloris quærit levamen, certam sibi mortem adsciscat. Famulus ille prudenter monet, ferendum dolorem, tantisper, & consulendum interim, Medicum, si fortè nondum loco discesserit, alioqui abstinendum ab utraque potione, nisi discrimen certò confiterit.

Sed Titius doloris impatiens arripit ex potionibus alteram; nec tamen dexteram, quam censebat, & ipse verosimilius esse tutam, & sanam, sed alteram, quæ colore magis, vel odore sibi arridebat, & quæ gustui jucundior futura videbatur. Vix autem illam haurit intrepidus, cum subitis impetitur mortis doloribus, & seram pænitentiam cum anima, pariter agit. Hæc est hypothesis, quæ sub tot circumstantiis idè prolixa narratione descripsimus, quia non hic tantum nobis, sed etiam alibi fortè deserviat.

32. Modò verò non quærimus directè, utrùm Titius peccaverit, aut imprudenter egerit, quod extra dubium est. Illud solum inquirimus determinatè, quod immediatè facit ad rem nostram, & quod non minus est extra dubium: an scilicet Titius sincerè amaverit salutem, & vitam, eamque diligenter, & ex animo in eventu proposito quæserit? Nullus erit, ut reor, qui quæstioni cunctetur respondere, cum sit evidentissima pars negativa: ratio verò non alia, nisi quia Titius positus in magna illa perplexitate, liberè elegit medium, quod non magis, immò minùs habebat apud ipsum inferre, aut conservare sanitatem, & vitam, quàm illam perdere; quod est vitam contemnere, atque prodigere, per evidentem temeritatem.

33. Conveniamus jam Recentiores, in quorum benigna sententia, non major diligentia, sed multò minor per se loquendo, necessaria est ad quærendam, & inveniendam aliquam opinionem, & minus tutam, & minus operanti probabilem, nec urgentior occasio ad aggrediendum tantum periculum, violandi scilicet legem Divinam, nec difficilior via, ad illud declinandū exigitur. Aliundè verò operans per illam opinionem, quam eligit, non minùs videt esse verosimile, aut pariter verosimilius, quòd violabit reipsa legē Dei, & ab ipsius voluntate recedet: ergo non magis illam sincerè amat, nec magis ferò, & ex corde quærit, quàm Titius amaverit vitam, illamve sincerè quæserit.

ARTICULUS IV.

Præcluduntur effugia: ubi directus etiam Probabilismus Recentiorum aperte falsitatis denuò convincitur.

AD hæc adeò patentia non apparet, quid dici possit cum aliqua veritatis specie ex doctrina moderni Probabilismi, post eversum utrumque capitale utriusque viæ principium. Sed, ut nihil, quod posset utcumque cogitari, vel à minus intelligentibus, in re ista prætermittamus, ecce subiicimus effugia quædam, quæ posset aliquis invenire.

§. I.

Reflexistarum evasiones præcluse.

34. **P**Rimò ergò reponat quis vulgare Recentiorum effugiū, quo pleraque argumenta nostra facillimè se solvere putant. Ajunt scilicet, dum ab exemplis medici, judicis, & similibus urgentur; disparitatem esse evidentem, & ut ajunt, planè palmariam; etenim medici-